

QUÆSTIO X.

Quare dum fit mentio de plenitudine gratiæ Christi, dicitur: quod nos omnes de ea accepimus?

51. Dicitur in Textu, quod de plenitudine gratiæ Christi: nos omnes accepimus: Et maxime dubitatur, an hæc verba sint Joannis Baptistæ, vel Evangelistæ? Et quod sint Joannis Evangelistæ, tenent D. Cyrillus D. Chrysof. Euthymius, Beda, Lyranus, Jansen. Barradas tom. 2. in Evang. lib. 2. cap. 12. dicunt enim Evangelistam per parenthesis quandam, hæc verba interpolasse: Joannes testimonium perhibet, qui post me venit, &c. & iterum revertit ad id quod dixerat, plenum gratiæ & veritatis.

52. E contra vero D. Basilius Psalm. 28. D. Augustinus in Joann. tract. 13. & libro de Gratia, & libero arbitrio cap. 9. & lib. 5. de baptismo contra Donatistas cap. 9. De Cypr. lib. de baptismo, Rupertus in Joan. Theophil. Caietanus, & Toletus, & alij; omnes hanc sententiam tribuunt Joanni Baptistæ, & in hanc sententiam jam propendo; quia postquam Evangelista in præsentem proponit testimonium Baptistæ: Ante me factus est, quia prior me erat: adjungit præsentem sententiam cum conjunctione copulativa & dicens: & de plenitudine ejus: quæ copulativa & indicat totam sententiam prolatam esse ab eodem Auctore. Deinde ut argumentatur Origenes hic; quod Evangelista in præsentem, num. 15. & num. 19. ponat Joannis Baptistæ testimonia, & subitò aliis interjectis verbis seriem testimoniorum interrumpat; hoc videtur valde inconsequens, proindeque dicendum, quod id, quod Evangelista eructabat de Verbo Incarnato ipsum esse plenum gratia, & veritate, nunc testimonio Joannis Baptistæ confirmat.

53. Et merito de Christo Domino dicitur quod de plenitudine ejus nos omnes accepimus: Cum enim Christus D. sit caput omnium electorum, ac totius universi, ab ipso tanquam à capite fluunt omnia bona, gratia, justitia, & probitas in omnia sua membra, & hoc non solum his qui fuerunt tempore Christi, & post ipsum, sed etiam omnibus quibus ab exordio mundi, ut Adamo, Abel, Noë: Abraham, & cæteris; & omnibus illis, ex prævisis meritis Christi, data est gratia & justitia, ipse enim est fons, & origo omnium bonorum. Sic ait de eo Nolter

D. Cyrill. Quasi jugi fonte gratiarum donum scaturiens in singulas animas quæ digna sunt, defluit: Juxta illud Pauli ad Ephes. 1. n. 3. Benedixit nos in omni benedictione spirituali in celestibus in Christo: id est, per Christum, D. Bern. serm. 13. in Cantic. ait: Orig. fons est, & fluminum mare est; virtutem, ac scientiarum est Christus, D. Chrysof. in præsentem ait, ipse fons est, & radix omnium bonorum, ipse vita, & ipse lux, & ipse veritas, non in se ipso ipsa divitiis continens, sed

in universos diffundens, quibus diffusis, plenus permanet, neque ex eo, quod aliis suppediet, minuitur, sed divitiis suas largitur semper uberius.

Perpende verba sancti doctoris: non in se ipso bonorum divitiis continens, sed in aliis diffundens: Inde de plenitudine ejus nos omnes accepimus; Hæc est enim regalis majestas Domini mei Jesu, quod quidquid in eo splendendum apparet, ac rutilat, suis quantum fas est, pro eorum capacitate communicat, ac largitur, cum ipse sit plenus gratia, ac veritate; inde omnes de ejus plenitudine accipiunt, & dilatantur. De Christo D. dicitur Cantic. 5. num. 11.

Caput ejus aurum optimum, coma ejus quasi elata palmaram, nigra quasi corvus. . . manus ejus tornatiles aureæ. In nullo alio loco, quantum capio, quod manus pro magno encomio dicantur aureæ ab albedine frequenter laudantur: Cur ergo Divina sponsa immemor albedinis, aureas manus decantat? agebat de manibus illius, qui omnium creaturarum est caput aureum; proindeque ipsa præstantissima excellentia auri, non sibi tantum retinet sed per manus aureas, tornatiles, tanquam veloces transfundit in sua membra, ut in eis quidquid appareat, totum reluceat in auro. D. Nyssenus homil. 14. in Cantic. ait: Manus ejus tornatiles aureæ in hisce verbis sensus manifestus est, ob quod caput laudatur, eadem manuum quoque encomium absolvent, quod si caput hoc nestrum appellatum fuit aureum immaculatum, in eadem hic manus etiam vocantur a re. Suprema excellentia, quæ per aurum denotatur resplendet in capite omnium hominum, & Angelorum, etiam hæc fulget in manibus, ut eam in suos diffundat, illiusque eos participis faciat: ob quod caput laudatur, eadem manuum quoque encomium absolvent.

Ait Regius Vates Psalm. 44. num. 10. Assit Regina a dextris tuis in vestitu deaurato: Ecclesia gentium, quæ in regione longinqua erat, turpiter, ac luxuriosè vivens omni spurcitia, ac squalore plena, omni decore denudata; unde tantum vestimentum habuit? Assit à dextris tuis, ex quo conjuncta est caelesti sponso, cujus caput est aureum ipsa etiam vestem auream participavit. D. Chrysof. in eundem Psalmum ait: Hanc vestem auream Rex tenuit, sponsaque albam per baptismum induit. Antea enim erat nuda, turpis, & inhonesta, exposita omnibus, qui transibant per viam; ex quo autem illam vestem induit, erecta est ad illam altitudinem, ut à dextris staret, & digna suis visa, ut aurea veste à suo sponso cujus caput est aureum, indueretur.

Ait citatus Chrysofomus: Non in se ipsa divitiis continens, sed in universos diffusis, quibus diffusis plenus permanet: In summa majestatis majestas est, alios suis radiis illustrare, ac illuminare, eosque splendore distendere. Ait Deus ad Moysen. Num. 11. num. 16. Congrega mihi septuaginta viros de senioribus Israel, quos tu nosti, quod senes populi sint ac magistri: & duces eos ad ostium tabernaculi foderis, facies tibi stare tecum, ut descendam, & loquar tibi: & auferam de spiritu tuo, & tradamque eis, ut sustentent tecum onus populi: Cur omnipotens Deus qui de lapidibus istis potest suscitare filios Abrahæ, & in infinitum multos, & varios spiritus

Pro Evangelista. D. Cyrill. D. Chrysof. Euthym. Beda. Lyran. Jansen. Barradas.

52. Pro Bapt. D. Basil. D. August. D. Cypr. Rupert. Theophil. Caietar. Tolet.

Origenes.

Christus D. fons, & origo omnium bonorum, ac gratiarum.

D. Cyrill.

D. Bernard.

D. Chrysof.

54.

Cantic. 5.

Christus sua caelestia dona suis communicans.

D. Nyss. n.

55. Psal. 44.

Vestis aurea ab sponso aureo.

D. Chrysof.

Numer. 11.

Dona spiritualia tunc illustrata, & magis crescent cum communicantur.

Abulens.

57. Radix Græc.

Deut. 19.

58. Hugo. Caietan.

Joan. Alb.

Job. 2.

Suarez.

59. August. Beda.

spiritus creare novum non producit, sed mavult de spiritu Moysis auferre, & aliis communicare: Auferam de spiritu tuo, & tradam eis: Ordinabat Deus, ne Moyses propter novos Prophetas & socios ad regimen populi, minor reputaretur, sed potius major, & excellentior in omnium oculis haberetur, inde dona illi data disponit, ut alij illorum fiant participes; ad magnam enim celsitudinem pertinet, dona concessa cum aliis communicare, & inde ipsa magis illustrata apparent, & multum crescent, & augentur, & ideo hoc ad magnam Moysis gloriam factum est Abulensis ibi q. 43. ait: Principaliter hoc fuit ad honorem Moysis: ut videretur Moyses semper manere, ut major in populo, ideo non dixit, dabo eis de spiritu meo: ne per hoc intelligeretur, quod dabat eis aliquem novum spiritum, vel majorem, quam esset in Moysè; sed dixit, auferam de spiritu meo, quasi dicamus eris principalis, quia de tuo illi accipiens, & ista est veritas: tanquam si ex hoc ostenderetur Moyses major, & principalior in populo, quia spiritus illius aliis communicabatur. Tu eris principalis, quia de tuo illi accipiens.

QUÆSTIO XI.

Quare postquam Evangelista dixit, quod de plenitudine Christi omnes accepimus addit; Gratiam pro gratia?

57. Ait in præsentem Evangelista n. 16. De plenitudine ejus: Scilicet, Verbi incarnati? Omnes accepimus gratiam pro gratia: Propositio Græca, quam Interpres posuit, & vertit: pro, vicissitudinem indicat, & permutationem significat, ut cum una res pro altera datur, ac commutatur: ut cum dicitur: Oculum pro oculo, dentem pro dente Deuter. 19. num. 21. Ideo pro intelligentia horum verborum: gratiam pro gratia, variae sunt expositiones.

Primo, duo Illustrissimi Cardinales Hugo, & Caietan sic exponunt: Accipimus gratiam pro gratia: id est, accepimus gratiam gratis, sine ullis meritis nostris, sed ex mera gratia Christi accepimus gratiam, Secundo, aliqui antiqui, & Joannes Alba electorum Sacer Scripturæ: Gratiam pro gratia; hoc est, gratiam cumulata, & maximam; sicut dicitur Job 2. pellem pro pelle: Id est, pellem super universam pellem; id est, super omnes pelles; sic & in prophetis: plaga pro plaga: Ad hanc sententiam videtur accedere Suarez tom. 1. in 3. part. q. 19. art. 4. disp. 41. sect. 2. Gratiam pro gratia, inquit hoc est, gratiam secundam pro gratia prima, hoc est, gratiam crescentem, & majorem accepimus, omnes non tantum homines, sed etiam Angeli; & hæc expositio inservit ad multas theses morales, de quo infra in hac quaestione.

Tertio, D. Augustinus, Beda hic in Joan. Pro gratia hujus vite quam modo habemus in spe accipiemus gratiam vitæ æternæ, ac gloriæ beatificæ, sic ait Augustinus: Pro gratia in qua ex fide vivimus recepturi sumus aliam gra-

tiam; Coronat enim Deus in nobis dona misericordie sue.

Quarto, D. Chrysofom. Leontius, Theophylactus, Euthym. Rupertus, Lyranus, Jansenius; Ribeira: inquit: accipimus magnam gratiam novi testamenti, pro minori gratia veteris testamenti; nam utraque lex gratis data fuit à Deo: Hæc expositio non placet, quia Evangelista statim num. 17. opponit legem gratiæ sicut Moysen Christo: Ait enim: Quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Jesum Christum facta est: Ergo Evangelista distinguit legem antiquam à gratia, ac proinde sub nomine illius non potest intelligi; & etiam Quinto id quod alii dicunt, ut Maldonatus, quod unus accepit unam gratiam, alii aliam, & hoc minime explicat præsentem sententiam, quia unus, non accipit gratiam per alium, sed unusquisque pro se ex Divina misericordia.

Sexta, & vera sententia, quam tenent Cathusian. Vatabl. Claudius, Tolerus, & alii, eamque secutus sum in expositione: De plenitudine ejus omnes accipimus gratiam pro gratia ipsius: seu ex gratia ipsius nos accipimus gratiam. Nam verbum græcum, cujus loco nolter interpres posuit, pro, idem valet, ac propter, & tunc plenus est sensus; ex plenitudine ejus nos omnes accipimus gratiam propter gratiam ipsius Christi; quæ tanquam à capite dimanat in membra, vel ut multis contendit Toletus Annotat. 51. & Cornelius in præsentem, quod verbum Hebraicum correspondens dictioni, pro, significat quandam successionem, tanquam in successionem gratiæ ipsius: Nam sicut Christi gratia fecit illum Deo gratum, sanctum, & amicum, ac filium naturalem; sic eadem gratia nobis communicata à Christo facit nos Deo gratos, sanctos, amicos, ac filios adoptivos. Vide quæ dixi supra in Expositione num. 45. Hæc uxor literam

Tamen moraliter pro secunda sententia Accipe, quod ita cumulativè ex plenitudine Christi, accipimus gratiam pro gratia, quod una gratia data ex meritis ipsius, ad majorem accipiendam nos inducat, ac disponat ex benignitate ipsius. D. Augustinus serm. 176. de tempore, qui est 3. de Ascensione ait: Ut si deus quisque, cum jam tanta præceperit, per ea que cognovit præstita: discat sperare promissa, ac Dei sui præeriam, presentemque bonitatem, qua futurorum teneat cautionem: Significat Augustinus, Deum, prioribus donis datis, ad ea augenda, ac majoribus cumulanda, se veluti esse adductum, ac oppigneratum, ac si cautio, ac chirographum esset datum ad majora promerenda.

Insiguit Apostolus Paulus appellat Divinum Spiritum: Signum salutis nostræ 2. Corinth. 1. n. 22. Qui & signavit nos, & dedit pignus spiritus in cordibus nostris: & eadem Epistol. cap. 5. n. 5. Qui autem fecit nos in hoc ipsum Deus, qui dedit nobis pignus spiritus: & ad Ephes. 1. n. 14. Credentes signati estis spiritu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis nostræ, & ramen Divinus Spiritus ab Ecclesia decantatur, ac appellatur Donum Dei Altissimi: Si est pignus quomodo donum? Nam pignus datur in cautionem doni; ac proinde dono dato ratio pignoris cessat. Tamen Divinus Spiritus est donum Dei, & est pignus: Nam

59. August. Beda.

60. D. Chrysof. Leontius, Theophil. Euthym. R. pert. Lyran. Jansen. Ribeira.

61. Vera sententia. Cathus. Vatabl. Claudius. Toletus.

62.

D. August. Unum Dei beneficium aliud secum adducit.

63.

2. Cor. 1. & cap. 5. ephes. 1.

Unum Dei donum pignus alterius.

Nam cum Altissimus dat unum donum, ibi pro sua magnificentia dat pignus ad cumulatius aliud magis largiendum. Unde perbellè D. Basilius Seleucus. Orat. 1. ait: Divina bonitatis imber delatus posterioribus donis obscurat priora: Quia prioribus posteriora excellentiora sunt, ac majora.

D. Basilius Sel.

64. Orans Christus in hortu, ad Patrem dicebat: Pater si possibile est transeat à me calix iste: Matth. 26. num. 39. Et tamen oratio non fuit exaudita, ac si quodammodo est impossibilis, & unde hoc proveniebat, rectè explicat D. Paschaf. in Matth. & ait: Impossibilitas ista de justitia venit, & bonitatis Dei, quia sic est omnipotens, ut & justus sit, & bonus, & misericors: & ideo quantum ad utramque naturam spectat, impossibile erat, ne nos bonitate sua, suaque justitia, & misericordia salvaret, quos crearet. Totus D. Paschaf. est in explicanda impossibilitate: Cur Christi oratio non fuit exaudita. Et cognoscit totam difficultatem provenire ex justitia, ac misericordia divina: Impossibilitas illa de justitia venit, & bonitate Dei: quod Christi oratio non fuerit exaudita ob misericordiam, & bonitatem Divinam, qua nos decrevit salvare, & proprio filio suo non peperit, bene res intelligitur: At quomodo Paschafius, hoc etiam ad justitiam refert, dicens: Impossibile erat, ne nos sua justitia salvaret, quos crearet: Imò in hoc videtur Paschafius sibi contrarius: nam salvare, opus est pietatis, & misericordiae, sicut & justitia tendit ad dandum unicuique jus suum: & quoddam jus habebat homo ad salutem, & redemptionem, quos crearet: Creavit nos ibi Deus, ex sua intrinseca bonitate dedit pignus, ac syngraphum, ut nos salvaret; & perire non sineret; & ideo exorans, quia beneficio creationis erat jam Deus pignoratius ad hominum salutem; Impossibile erat; ne nos sua justitia salvaret, quos crearet.

Unum beneficium Divinum aliud secum adducit.

Joan. 1. n. 17. Quia lex per Moysen data est gratia, & veritas per Jesum Christum facta est.

Num. 18. Deum nemo vidit unquam, Unigenitus filius, qui est in sinu Patris, ipse enarravit.

VERSIONES.

Syriac. n. 17. Quoniam lex per manum Moysis data est; Gratia, & veritas per manum Jesu Christi fuit.

Arabicus. Gratia, & pax necessaria fuerunt per Jesum Christum.

Origenes. Gratia, & veritas exorta est per Jesum Christum.

Arabicus. n. 18. Deum non vidit eum aliquis, ille unicus.

Syriacus. In gremio Patris, ipse annuntiavit.

S. Cyrillus. In Utero Patris.

Aethiopicus. Unicus Dei filius, qui fecit in sinu Patris ejus, etiam ipse nuntiavit nobis.

Tertullian. Ipse differuit.

Græcus. Unigenitus, qui est in corde, sive pectore Patris.

EXPOSITIO II.

65. Explicat Evangelista id quod superius dictum, quod de plenitudine ejus omnes accipimus gratiam, nempe, pro gratia ipsius Christi: Quia lex per Moysen data est: quia licet Moyses fuisset magnus & princeps prophetarum inter Judæos, legem poruit dare, non ut illius promulgator, quæ lex licet ostenderet Dei præcepta, non tamen dabat gratiam ad illa implenda; sed tantum habebat quasdam umbras, & figuras: At gratia & veritas per Jesum Christum facta est: quia ipse est auctor, & factor gratiæ, & veritatis; Gratia: quam nos reconciliando Deo per mortem, & passionem suam promeruit, dans nobis gratiam, ac remissionem peccatorum per septem Sacramenta ab eo instituta, & etiam Auctor veritatis, quia abditæ fidei mysteria Sanctissimæ Trinitatis, Generationis æternæ, Unionis hypostaticæ in sua sanctissima humanitate, ac multa alia, quæ de ipso scripta erant, fugatis umbris, aperuit, ac manifestavit; vel etiam dicitur Veritas: per Jesum Christum facta, quia omnis Veritas prophetarum in ipso Christo Jesu vero Deo, ac Messia est facta, cæmpleta, & adimpleta.

66. Deum nemo vidit unquam: Optimè comprobatur, id quod immediatè antea dictum erat: Gratia, & veritas per Jesum Christum facta est: Gratia per ipsum facta est, utpote, quia Christus est auctor illius; & sic & veritas: per ipsum facta est manifestata, utpote, quia ipse solus est intimus agnitor, & penetrator secretorum; quia ipsum Deum nemo vidit unquam: Ac si dicat, quamvis lex data fuisset per Moysen, tamen Deum nunquam vidit, ac proinde non potuit revelare, ac manifestare, sed hoc solum potest præstare: Unigenitus qui est in sinu Patris: Ex utero Patris, tanquam illi intimus, ac conjunctissimus, omniumque secretorum Dei conficius, ac particeps; & in hoc sensu ait Christus D. Joan. 6. num. 46. Non quia patrem vidit quisquam, sed qui est à Deo, hic vidit Patrem; Ut pote, filius ejus, qui est ab eo.

67. Et esto demus cum D. Augustino, & Sancto Thoma, ut dixi cap. 1. Luc. 9. 11. num. 49 quod Moyses viderit essentiam Divinam; intellige quod fuit valdè imperfectè, ac diminutè, ut minimè sciret, ac penetraret secreta, ac sublimitia Dei; Unde dictum est ei: Videbis postea; faciem autem meam videre non poteris. Exod. 33. num. 22.

Verus ac legitimus sensus.

Secreta Dei nobis unigenitus enarrat.

Joan. 6.

67.

D. August.

D. Thom.

Exod. 33.

Questio

QUESTIO XII.

Quare lex dicitur data per Moysen? Gratia & veritas facta per Jesum - Christum.

Baptista demonstrat Christum esse verum Messiam.

68. R. Ecce Sanctus Joannes Baptista, ait in præfenti, quod lex sit data per Moysen; gratia & veritas per Jesum Christum facta: Et non solum eum appellat Jesum, quo nomine satis notus, & cognitus erat in populo; sed etiam eum dicit Christum, quo dictò cognomine Christum, ipsum esse verum Messiam prædictum à Prophetis maximè desideratum demonstrat; & in his verbis: Lex per Moysen data est, gratia & veritas per Jesum - Christum facta. Quod breviter ostendo.

69. Primò, Meritò distinguitur lex data à Moysè, à gratia facta à Jesu Christo; quia lex verus data per Moysen nullam dabat gratiam ex opere operato, sed ex opere operantis juxta uniuscujusque dispositionem; Nam remedium legis naturæ institutum fuit in Adamo; Circumcisio data fuit Abrahamo. Gen. 17. n. 10. Et hæc non dabant gratiam ex se, sed ex meritis prævisis Christi, & fuerunt multo tempore antecedenter ante legem scriptam datam Moysi; ac proinde in ipsa lege scripta nullum fuit proprium illius Sacramentum: nam illa lege tantum erant præcepta moralia, judicialia, & ceremonialia moralia pertinebant ad observationem legis, Judicialia, de quibus agitur in Exod. c. 21. 22. 23. pertinebant ad gubernationem populi, ac ad lites componendas, de quibus agit, D. Thomas 1. 2. q. 104. art. 1. Ceremonialia pertinebant ad sacrificia, ac ad alios factos ritus; ac proinde per illa omnia, quæ erant propria legis antiquæ nulla dabatur gratia ex opere operato. Ita D. Thomas 1. p. q. 62. art. 6. ibid. Caietanus, Cabreira, Nuneius. Suarius tom. 3. ad 3. p. disp. 10. sect. 3. §. Dico 1. & Dico 2. Bellarminus lib. 2. de Sacram. cap. 13. & 14. & multi alii, quos citat, ac sequitur Sarrarius lib. 5. cap. 7. quæst. unic. art. 3. Unde Concilium Florentinum, ait: quod Sacramenta legis antiquæ non conferebant gratiam, sed tantum dandum significabant per Christum. Et Paulus ait Hebræor. 7. num. 19. Reprobatio sit præcedentis mandati, propter infirmitatem, & inutilitatem: nil enim ad perfectum adduxit lex.

Gen. 17. Nihil erat in lege veteri, quæ gratiam ex opere operato daret.

Exod. 21.

D. Thom.

Caietan.

Cabreia a.

Nuneius.

Suar.

Bellarmin.

Sarr.

Concil.

Flor.

Hebr. 7.

70. At gratia rectè dicitur facta per Jesum Christum, quia ipse eam fecit, eamque nobis promeruit sua morte, ac passione: Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi, 2. Corinth. 5. num. 19. & ipsam gratiam nobis fecit, ac dedit in multa, & larga abundantia, ut ipse dixit: Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant: Joan. 10. num. 10. & hoc non uno modo, sed per septem Sacramenta, quæ sunt septem perennes fontes gratiæ. Isai. 12. num. 3. Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris: D. Hieronymus ex Hebræo legit: De fontibus Iesus.

Joan. 10.

Isai 12.

D. Hieron.

17.

Actor. 4.

Secundò, rectè opponitur gratia facta per Christum legi antiquæ. De Iesu Christo ait Petrus Actor. 4. num. 12. Non est in aliquo salus: nec enim aliud nomen est sub celo datum

hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri. Et Apocalyp. 1. num. 5. ait Joannes quod Iesus lavit nos a peccatis nostris in sanguine suæ: ex autem vetus formaliter non dabat gratiam, cum formaliter non includeret merita Christi, sed tantum respiciebat ut futuram; & Deus ex sua benignitate, ex prævisis meritis Christi per anticipatam solutionem dabat gratiam; ac Christus veniens in mundum per sua merita fecit, & dedit nobis gratiam, non per anticipatam solutionem, sed ex pretio persoluto, & instituit novam legem, quæ dicitur lex gratiæ, in qua datur gratia, quæ licet per respectum ad nos sit mera gratia, & gratis data; tamen per respectum ad Christum nostrum caput est de justitia, quia ipse de justitia eam promeruit, ac de toto rigore justitiæ satisfecit.

Opponitur etiam Veritas facta per Christum legi antiquæ: nam in illa omnia erant in figura, & umbra. Ait Paulus 1. Corinth. 10. n. 11. Hæc omnia in figura contingebant illis: & Hebræor. 10. n. 1. Umbram habent lex futurorum: & quidquid erit in lege, ac prophetis, in figura, & umbra totum in Christo in veritate factum, & completum est. Unde ait Noster Evangelista supra: Verbum caro factum est, & vidimus gloriam ejus quasi Unigeniti à Patre, plenum gratiæ, & veritatis: plenum gratiæ, quæ ex ipso refundebatur; & plenum veritatis; quia omnis veritas Scripturæ in ipso videbatur facta, & adimpleta. Origenes ibi ad Ca. Origen. tenam D. Thomæ: Non incongruè pronuntiabit plenitudinem gratiæ novi testamenti, esse per Christum donatam, & legalium symbolorum veritatem in ipso esse impletam. Unde rectè vertit Arabicus, Gratia & veritas necessaria fuerunt per Jesum Christum.

Ex quibus, & multis aliis docent D. Thom. 1. 2. q. 106. art. 4. Suar. lib. 20. de leg. c. 7. num. 5. D. Thomas Suar. Salas. Lex gratiæ instituta à Christo D. sit perfectissima, ita ut pro statu hominum viatorum de potentia ordinaria non possit esse perfectior lex in ratione promulgatoris, ac mediatoris, quia non potest dari perfectior mediator inter Deum & hominem, quam Christus unigenitus filius Dei, nec potest esse perfectior in ratione sacrificii; nam in sacrificio legis novæ, est ipemet Deus, qui in eo offertur, nec potest esse perfectior in ratione ceremonialium; nam nostræ ceremonialiæ sunt Sacramenta, quæ conferunt gratiam ex opere operato.

QUESTIO XIII.

Quare dum dicitur, quod unigenitus enarravit; simul de eo dicitur, quod est in sinu Patris?

71. Postquam ostendit Hic Magnus Magister quod Deum nemo vidit unquam; de quo latè differunt Theologi cum D. Thom. 1. parr. q. 12. art. 11. & 12. subdit, Unigenitus qui est in sinu Patris enarravit nobis; dicitur Unigenitus in sinu Patris. Syrus, in Gremio Patris. D. Cyrillus in uero Patris; Alii ex Græco, in corde, seu pectore Patris, qui modus loquendi indicat, quod

72.

1. Cot. 10.

Hebr. 10.

Omnis veritas Scripturæ in Christo est facta. Ioan. 1.

1.

Origen.

Arabic.

73.

D. Thomas

Suar. Salas.

Lex gratiæ perfectissima.